

Motion till riksdagen
2007/08: MJ419

av Emma Henriksson och Ingemar Vänerlov (kd)

Miljö- och hälsohänsyn inom jordbruket

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av beskattningen av bekämpningsmedel.¹
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att växtförädlingen i större utsträckning bör fokusera på motståndskraftiga grödor.

¹ Yrkande 1 hänvisat till SkU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Det svenska lantbrukets användning av bekämpningsmedel har tilltagit på ett oroande sätt och är nu uppe i fyra vändor bekämpning per hektar och år för åkermark där det odlas spannmål, oljeväxter, potatis och sockerbetor. I mitten på 80-talet, då regeringen inledde ett halveringsprogram för användningen av bekämpningsmedel, var besprutningen ”bara” 2,5 vändor per hektar. De allra första åren på 1990-talet visade statistiken en svag minskning av besprutningsintensiteten. Botten nåddes 1992 med 2,1 sprutvändor per hektar. Men redan 1994 vände försäljningen uppåt igen och den trenden visar inga tecken att avta. År 2005 var motsvarande siffra 4,0. I absoluta tal såldes 2005 nästan lika många hektardoser som under 1980-talet (4,35 miljoner). Detta trots att den areal de används på – de fyra mest bekämpade grödorna – sedan dess har minskat från 1,8 till 1,1 miljoner hektar.

Det är svampmedlen som ökar mest, vilket beror på ökande tillförsel av konstgödning, särskilt kväve. Ogräsbekämpningen har också ökat medan insektsmedel ligger på oförändrad nivå. I Skåne som har en femtedel av Sveriges åkerareal användes hälften av alla bekämpningsmedel. Lantbruksuniversitetets årliga rapport om bekämpningsmedelshalterna i jordbruksbygdernas vattendrag fick hösten 2006 en ovanligt stor uppmärksamhet i medierna. I alla ytvattenprover som undersöktes fann man bekämpningsmedel, i många fall i så höga halter att vattenlevande organismer tar direkt skada. Även i grundvattenprover hittas nu bekämpningsmedel liksom i regnvatten och i en fjärdedel av dricksvattenproverna. Livsmedelsverkets stickprov på livsmedel, framförallt frukt och grönt, uppvisar en liknande bild. Ungefär 5 procent av de tagna proverna ligger över gränsvärdena.

I Sverige tas det ut en skatt på bekämpningsmedel beräknat per kg verkligt aktiv substans i medlet. Under senare år har medlen blivit så koncentrerade att endast några tiotal gram kan räcka till att bekämpa ett hektar, det har inneburit att skatten är i stort sätt försumbar, ibland bara några kronor per hektar. En statlig utredning (SOU 2003:9) föreslog för några år sedan att skatten på bekämpningsmedel ska differentieras efter medlets farlighet för miljö och hälsa, vilket helt stämmer överens med vår uppfattning i frågan. Enligt utredningen är en tänkbar bas för uttag av en riskdifferentierad pålagan antingen en fastställd normaldos per arealenhet eller priset för preparatet. Det är angeläget att regeringen driver på ett arbete i den riktningen.

Det förväntade framtida klimatet kommer att förlänga växtsäsongen med en till två månader. Södra Europa kommer att få mer torka och kanske kortare växtsäsong. Detta sammantaget ger Sverige än mer möjligheter att utveckla sitt ekologiska jordbruk och samtidigt vara konkurrenskraftigt. Vi måste ställa om jordbrukssektorn i ekologisk riktning. Där finns också de ekosystemtjänster som behövs för att naturkapitalet inte ska minska. Detta ska också kopplas ihop med att Sverige ska ha ett konkurrenskraftigt jordbruk i ett EU-sammanhang.

Kristdemokraterna vill skapa goda förutsättningar för ett ekologiskt hållbart jordbruk. Inom det ekologiska jordbruket används inte kemiska bekämpningsmedel. För att stimulera till ekologiskt jordbruk krävs ett förenklat re-

Fel! Okänt namn på

gelsystem och en ökad satsning på forskning och utveckling som skapar goda förutsättningar för en ökad produktion av ekologiska grödor. Samtidigt vill Kristdemokraterna främja en fortsatt utveckling i riktning mot mer miljöanpassade brukningsmetoder inom det konventionella jordbruket. Inte minst är det angeläget att minska användningen av kemiska bekämpningsmedel.

Ett sätt att minska behovet av bekämpningsmedel är att genom modern växtförädlingsteknik öka grödornas motståndskraft mot insektsangrepp och sjukdomar. En omprioritering av forskningsresurserna inom området bör därför göras för att stimulera forskning och utveckling av moderna mer motståndskraftiga grödor med förbättrade egenskaper som kan möta behoven hos den växande befolkningen och ett ökande klimathot.

Stockholm den 5 oktober 2007

Emma Henriksson (kd)

Ingemar Vänerlöv (kd)